

Fallstudie

Att skriva kulturhistoria på Wikipedia 2017

Att skriva kulturhistoria på Wikipedia - Gymnasieelever skriver kulturhistoriska artiklar på Wikipedia med hjälp av källmaterial och referenslitteratur från Nordiska museet.

Foto av Zache CC by-sa 4.0 via Wikimedia Commons

Tänk dig en värld där varje person ges fri tillgång till hela mänsklighetens samlade kunskap.

Pedagogiskt projekt synliggör samlingarna

Nordiska museet och Wikimedia Sverige genomförde under läsåret 2016/17 ett pilotprojekt där ca femton gymnasieelever från fem olika skolor runt om i landet skriver kulturhistoriska artiklar på Wikipedia inom ramen för gymnasiearbetet, det avslutande uppsatsarbetet i gymnasieskolan. Det här är en redovisning över varför projektet startade och hur utfallet blev.

– Att sitta på museet med vita bomullshandskar på händerna och läsa hundratals gamla, tunna brev där utvandrarerna skrev hem om sina liv i Amerika. Det var häftigt. Det känns som vi är del i något större när vi berättar vad de skrev om.

Tove Eriksson, elev

Källkritik i gymnasiearbetet

I det digitala samhället är källkritik viktigare än någonsin. Att kritiskt kunna granska och hantera stora informationsmängder ses alltmer som en grund för delaktighet och för att kunna ta en aktiv roll i både studier, arbetsliv och vardag. Under 2017 blev den källkritiska kompetensen ännu mer framskriven i gymnasieskolans styrdokument.

Att lära sig granska Wikipediaartiklar är en värdefull färdighet med tanke på att det är en av de allra mest besökta webbplatserna i världen. Därtill ställer det användargenererade innehållet stora krav på läsarens förmåga att kritiskt granska och värdera innehållet och även det som av olika anledningar är utelämnat. Eftersom ett medvetet källkritiskt arbete är det som ligger till grund för artikelinnehållet på Wikipedia är det också en extra särskilt lämpad miljö att själv bidra med innehåll och samtidigt utveckla den källkritiska förmågan.

Tema: Från Fattigsverige till Folkhemmet

Nordiska museets expertområde utgjorde den tematiska grunden för pilotprojekt som sammanfattades i ett övergripande tema; *Från fattigsverige till folkhemmet* och om hur det var att leva och arbeta i Sverige mellan 1870-talet och 1930-talet.

Det här är en tematisk period i svensk historia som inte är tillräckligt väl beskriven i Wikipedia. Många artiklar är mycket korta och har endast knapphändiga beskrivningar av viktiga skeenden och i många fall saknas referenslista som visar vad informationen är baserad på. Utmaningen för eleverna är att genom att studera källmaterial ta den knappa informationen på Wikipedia till att bli utvecklade texter med sammanhang och rika beskrivningar baserade på trovärdiga och kvalitativa källor.

Ämnespaket som guide

Projektgruppen på Nordiska museet, en arkivarie, en bibliotekarie, en pedagog och en digital producent, arbetade gemensamt fram flera ämnespaket för eleverna att botanisera bland för att rikta in sina studier så bra som möjligt. Ämnespaketen har alla en stark koppling till projektets tema.

Utvärderingarna med både deltagande lärare och elever visade att det övergripande temat var mycket relevant för elevernas kurser och att det bidrog till att engagera eleverna i sina studier av ämnet och i själva skrivprocessen.

Varje ämnespaket innehöll en kort inledning till ämnet och vilka frågeställningar som det behandlade. Där listades även central litteratur och andra källor tillgängliga i museets samlingar. Paketen var kompletta för de pekade eleverna mot vilka luckor som finns inom ämnet på Wikipedia och vilka andra brister som behöver åtgärdas.

Förberedelser för att kunna arbeta på Wikipedia

Wikipedia är en levande miljö där användare hela tiden samarbetar för att hjälpas åt att skapa och granska innehåll. När pedagogiska projekt utförs på Wikipedia ingår det i det kollaborativa arbetet. En viktig del handlar således om att informera den aktiva gemenskapen av Wikipediaanvändare och också bjuda in till samarbetet. Detta skedde genom dels ett blogginlägg via Wikimedia Sverige och även en central projektsida som sattes upp på Wikipedia för att vara en landningssida för aktiviteterna och deltagarna. Projektsidan nås via genvägen WP:GLAM/Kulturhistoria.

Detta var också landningssidan för att kunna leta vidare bland de olika förberedda ämnespaketen och samlade även instruktionsfilmer för eleverna.

Nykterhet och brännvinskrig

Exempel på ämnespaket

- **Reglerad sexualitet - prostitution, preventivmedel och stockholmsäktenskap**
- **Nykterhet och brännvinskrig**
- **Moralpanik i en annan tid: Dansbaneeländet**
- **Samisk skolgång**
- **Utvandringen till Amerika**

Projektet hade också en särskild [kurssida på Program & Events Dashboard](#), ett verktyg för att hantera och redovisa genomförandet och resultat av olika Wikipediaprojekt. Sidans funktion var i första hand att vara ett stöd för handledarna från museet och Wikimedia Sverige att kunna ge snabb återkoppling på elevarbetet.

Från museet till Wikipedia

Under läsåret bjöds eleverna och lärarna in till Nordiska museet vid fem träffar för handledning och för att få tillgång till biblioteket och till arkivet. Mellan arbetsbesöken gjorde eleverna inläsningar på materialet och jobbade med att starta upp sina utkast till Wikipediartiklar baserat på litteraturen och på det som eventuellt redan fanns eller saknades om ämnet på Wikipedia.

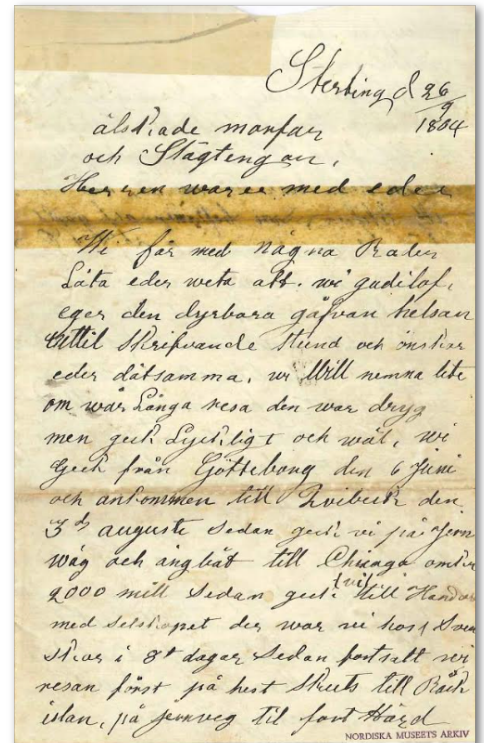
Behärska Wikipedias regelverk

Eleverna hade mycket stoff att ta sig igenom och därtill kräver uppgiften att de sätter sig in i vilka riktlinjer Wikipedia har när det gäller både innehåll, källhantering, språkliga drag och genretypisk stil.

För att ge eleverna stöd för att skapa sina texter i enlighet med Wikipedias riktlinjer togs en särskilt stilguide fram specifikt för att skriva om kulturhistoria. Stilguiden tar upp vad som krävs för att sätta mottagaren i centrum såsom att skriva utifrån en så neutral synvinkel som möjligt och även använda det tidlösa sammanhang som ett uppslagsverk föreskriver.

Gymnasiearbetet på Wikipedia för alla att läsa

Gruppen på 14 elever skapade fyra helt nya artiklar på Wikipedia och förbättrade 13 Wikipediaartiklar med mycket stora utökningar och centrala tillägg som tidigare helt saknades. Eleverna laddade upp 19 bilder med fri licens på Wikimedia Commons som kan användas i Wikipediaartiklar eller i andra sammanhang av den som önskar. Samtliga elever angav att de var nöjda eller mycket nöjda med sin medverkan.

Artiklar på Wikipedia

- **Kläder och mode i 1920-talets Sverige**
- **Prostitution i Sverige**
- **Göteborgssystemet**
- **Svenskamerikan**
- **Emilie Rathou**
- **Barnrikehus**
- **Sexualupplysning i Sverige**
- **IOGT**
- **Swingpjatt**
- **Restauranger i Sverige**
- **Sameskola**
- **Amerikabrev**
- **Stockholmsföreningen för kvinnans politiska rösträtt**